

תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר איתכם

מטרות היחידה

- היכרות עם אזרחי המדינה, עם עם בני עמים ודתות שונות.

הנחייה כללית

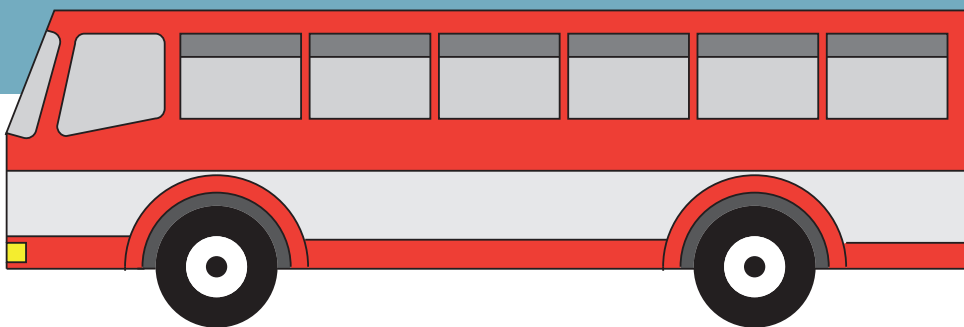
- במדינת ישראל חיים אנשים מלאומים שונים ודתות שונות, כולם אזרחים שווי זכויות במדינה.
- נציג לילדים את התצלום של תעודת הזהות וכן תעודת זהות אמיתית.

שיחה

- מה זה אומר, 'להיות אזרח'?
- מה כתוב בתעודת הזהות?

פעילות

- נכין תעודת זהות לכל ילד. נחשוב יחד מה חשוב שיהיה כתוב בה.

כלי התחבורה שמלווה את היחידה: אוטובוס.

אלה נוסעת באוטובוס לחג כל החגים בחיפה

יהודים וערבים בשלום ובנחת,
החליטו כבר מזמן
לציין את העניין
בחגיגה של אור ואוכל וריקודים
והחיפאים את כולם מזמינים
לחגוג איתם את שני החגים..."

ובאמת - כמה זה נחמד
לחגוג את חג כל החגים
שבערבית קוראים לו
מהרג'אן עיד אלאעיאד.
אלה והמשפחה וכל החברים
הסתובבו בחיפה,
ראו הצגות מיוחדות לילדים,
טעמו ממתקים מיוחדים
כנאפה וקטאיף וסוכריות גומי
(שנקראות בערבית מלאבס)
שהכינו המארחים הערבים.
וכך שבעים ועיפים
חזרו כולם באוטובוס הביתה
ואלה, שכמעט נרדמה
מלמלה ממש לפני השינה
"הי, יש לי רעיון מוצלח
אזרח זה פשוט
זר שהופך לאח".

בחג החנוכה
הזמינו חברים
את אלה וכל המשפחה
לחיפה – לחגיגה מיוחדת.
אלה בכלל לא רצתה לנסוע
כי לחברה שלה – לנועה
הייתה מסיבת יום הולדת...
אבל אימא הבטיחה נסיעה מהנה
באוטובוס גדול שיעצור בדרך בכל תחנה
ויאסוף כל מיני חברים – יהודים וגם ערבים.
כי כולם ביחד נוסעים לחיפה
לחג כל החגים.

"מה זה החג הזה בכלל?" שאלה אלה,
ואימא הסבירה כך:
(תקשיבו טוב, זה קצת מסובך)
"קודם כול", אמרה אימא, "בטח ידעת
שבישראל יש כל מיני אזרחים
יש אזרחים יהודים ויש אזרחים ערבים
יש אזרחים מוסלמים, דרוזים וגם נוצרים
וכאן בישראל
כולם כולם אזרחים שווים.
כולם שווים, אם כי שונים –
כי לכל אחד יש דת, שפה ומנהגים מיוחדים
ובחורף יש כמה חגים
שפשוט נפגשים...
היהודים חוגגים את חנוכה, חג האורים,
בזמן שהנוצרים חוגגים את חג המולד...
ובחיפה, העיר שבה חיים ביחד

■ נצבע את האוטובוס
ונצייר ילדים שונים
בכל חלון.

פעילות

נקרא את הפסקה ממגילת העצמאות:

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקבוץ גלילות; תשקד על פתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא משתתה על יסודות החרות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקים שיון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חפש דת, מצפון, לשון, חנוך ותרבות; תשמר על המקומות הקדושים של כל הדתות."

שיחה

ניזכר במה שלמדנו על הכרזת העצמאות ביחידה 'להיות עם חופשי'.

- מי הם אזרחי הארץ?
- חוץ מיהודים, מי גר במדינת ישראל?
- מה זה אומר, 'שוויון זכויות'?

- האם בגן או בכיתה שלנו יש שוויון זכויות לכל התלמידים?
- נראה לילדים תצלומים של הר הבית, הכותל, כנסיית הקבר, מסגד אל אקצא.
- היכן הם המקומות הקדושים?

פעילות

- נכין מגילת עצמאות משלנו
- כל ילד מקבל נייר דמוי קלף וכותב עליו את המילה 'מגילה'. כעת כל אחד לוקח סרט מתנות עבה, מניח עליו פלסטלינה ועל הפלסטלינה עושה 'חותם' בעזרת מטבע או פקק. את המגילה קושרים בסרט.

שפת המכוניות | רוני גנור

שלום, קוראים לי אורי, אני בן חמש וחצי, אני גר בתל אביב ואני 'משוגע' על מכוניות. אני מכיר כמעט את כל סוגי המכוניות שיש. לאבא שלי יש מכונית די ישנה מסוג פורד. אנחנו קוראים לה שולה, זה הכינוי שלה.

באחת השבתות נכנסנו אבא, אימא ואני לשולה ונסענו לטייל בגליל. פעם בכמה שבתות אנחנו לוקחים את שולה לטיול גדול. בדרך כלל שולה לא עושה בעיות, אבל הפעם, כשעברנו ליד כפר ערבי גדול, שמענו רעש מהמנוע. שולה התחילה לקפוץ קפיצות משונות. אבא עצר לצד הדרך וכיבה את המנוע. חנינו ממש בכניסה לכפר. פחדתי, כי זה לא נעים, להיתקע ליד כפר ערבי. פתאום ניגש אליי איש אחד. הוא בדק את המנוע ואמר לאבא שצריך להזמין גרר. האיש הזמין אותנו לטלפן מהבית שלו. "בואו שלושתכם", הוא אמר, "יהיה לכם נוח יותר לחכות אצלי

בבית". כך נפגשנו עם ח'ליל, אחד מתושבי הכפר. בביתו הכרנו את ר'ניה, אשתו, ואת מחמוד, בנו. הם אירחו אותנו מאוד יפה. מחמוד הוא בגילי. בהתחלה התביישתי מפניו ולא היה לי מה להגיד לו. אף פעם לא דיברתי עם ילד ערבי.

ח'ליל אמר למחמוד כמה מילים בערבית, ומחמוד עשה לי סימן לבוא איתו.

"לך שחק עם מחמוד", אמר אבא.

הלכתי עם מחמוד לחדרו, אבל לא הרגשתי בנוח. לא ידעתי במה לשחק איתו, ואיך לדבר איתו. אבל כשראיתי את מדף הצעצועים שלו נרגעתי תכף ומיד. באותו רגע ידעתי שמחמוד 'משוגע' על מכוניות בדיוק כמוני. המדף היה מלא במוניות ובטרקטורים צעצוע. היה לו טרקטור קטרפילר גדול, שאפשר לשבת בתוכו ולנסוע. ◀

אותו שיבוא לבקר אותי. כשנכנסנו לשולה מחמוד נפנף לי ואמר, "מַע-אסְלָאמָה", הבנתי שזה להתראות בערבית. בדרך חזרה שאלה אותי אימא מה עשינו, מחמוד ואני. "שיחקנו, צחקנו ודיברנו", אמרתי.

"איך דיברתם?" התפלא אבא, "מחמוד לא יודע עברית, ואתה לא יודע ערבית".

"דיברנו בשפת המכוניות!", אמרתי, "ויש לנו הרבה מה להגיד אחד לשני".

הייתה לו אפילו מכונית משטרה עם אור כחול מהבהב, שהשמיעה קול סירנה. התחלנו לשחק ובכלל לא הרגשתי איך הזמן עובר. מחמוד לא יודע עברית ואני לא יודע ערבית, אז התחלנו להגיד אחד לשני סוגים של מכוניות. אני אמרתי "פורד", מחמוד אמר "סובארו", אני אמרתי "פיאט", מחמוד ענה "פז'ו", אני קראתי "סוזוקי", ומחמוד אמר "מיצובישי". וכך ניהלנו שיחה.

כשנפרדנו ממחמוד ומשפחתו אמרתי לו תודה, ח'ליל אמר למחמוד "תודה, יַעֲנֵי שְׂכָרְךָ". הזמנתי

<p>■ נסמן על גבי מפת ישראל במדבקות בכיתוב עברי-ערבי את הערים המעורבות.</p>	<p>על המפה</p>	<p>■ נזמין את הילדים להמחזי שיחה בין שני ילדים שאינם מדברים את אותה השפה.</p> <p>■ נכין מילון עברי-ערבי של מילים דומות, וננסה ללמוד את המילים הבסיסיות.</p> <p>*מצורף מילון לערכה.</p>	<p>פעילות</p>	<p>■ האם ניסיתם פעם לדבר עם ילד שאינו מבין עברית? איך התנהלה השיחה?</p> <p>■ איך אפשר להתנהל יחד כשלא מדברים את אותה שפה?</p>	<p>שיחה</p>
--	-----------------------	--	----------------------	---	--------------------

אם יום זה יום | אהוד מנור

■ נלמד את השיר 'אם יום זה יום' בליווי תופים:

אם עין זוהי עיין	אם ביתי הוא ביתי,	אם אחי זה אחי,
מסכין זהו מסכן	ובינתי זאת בתי	אם אוחתי - אחותי
חביב הוא חבוב	אם שמש זה שמש	אם אומי זאת אימי
כתוב שה מכתוב	ואם הראש זה ראס	אם אישמי זהו שמי
אם יד זוהי יד	אם נהר זה נהר	אם עלם זה עולם,
ווחד הוא חד	אם מטר זה מטר	אז למה אין סלאם?
אם דמעה זאת דימעה	אם חם זה חם	
אם שעה זאת שעה	ואם הים הוא ים	אם יד זה יד
		אם ווחד זה אחד
אם דם ודם זה דם	אם יום ויום זה יום	אם דמעה זאת דימעה
אז למה אין סלאם?	אז למה אין שלום?	אם שעה זאת שעה
אם דם ודם זה דם		אם יום וים זה יום,
אז למה אין סלאם?	שלום..	אז למה אין שלום?

■ ציור נאיבי של העיר ירושלים | רפי פרץ

■ נצייר ציור שמסמל את השותפות בין אזרחי המדינה השונים.

פעילות

שיחה

- לאיזה עם שייכת כל דמות במרכז הציור?
- מדוע, לדעתכם, בחר הצייר 'להאיר' חלקים בציור?
- הציור נקרא 'ציור נאיבי'. פירוש המילה 'נאיבי' הוא תמים מאוד, לא מציאותי. מה תמים בציור?
- מה, לדעתכם, אפשר לעשות כדי שהציור יהפוך למציאות?

העשרה

מילון עברי - ערבי

אָמָא אִמָּה אִמָּה

אָבָא אָב אָב

כָּלֵב الكلب כָּלֵב

מִיָּם מים מִיָּם

אֲכָלָה أكلت אֲכָלָה

אָכַל אכל אָכַל

צָחָקָה ضحكت ד' צָחָקָה

צָחַק ضحك ד' צָחַק

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם السلام עליכם א-סֵלָאם עֲלֵיכֶם

מַה שָׁלוֹמְךָ? كيف حالك כִּיךָ חֵאלְכָךְ?

<p>אל שיח צבר שצמח פרא בר באו צילה וגילה סמיר וג'מילה</p> <p>עם סכין ומקל ועם שיר של ניר. ג'מילה הובילה סמיר-הוא מביא לה קוטף ומגלגל את הפרי במקל וצילה אוספת וגם מקלפת וגילה ערכה על ניר- מעטפת.</p> <p>נגשו לזלילה וקטטה שם התחילה: "הייתי פה קודם!" אומרת ג'מילה.</p>	<p>"אספתי,קלפתי" רוטנת לה צילה. סמיר סח:" גילגלתי הכל במקלי!" וגילה: "עטפתי הכל בשבילי, וקוראים הם ביחד:"הפרי רק שלי!"</p> <p>חשבו אז ג'מילה וצילה וגילה, חשב גם סמיר שקטף והביא לה: לריב בשביל פרי? לא לא חס וחלילה! במקום הקטטה נתפטם בצותא כי יש די והותר בשביל שבט אפילו!</p>	<p>וכך על החול הם ישבו לאכול כי זלילה עם רעים טעימה פי שבעים! ונמרח לו הצוץ על כל פה ופרצוף של צילה וגילה, סמיר וג'מילה ששרו יחדיו לריב? חס וחלילה</p>
--	---	--

פעילות

- נמחזי את השיר עם הילדים.
- נמציא סיסמאות נוספות בעלות מסר דומה לסיים השיר: "לריב? חס וחלילה!"

שיחה

- נזכיר לילדים שצמח הצבר קוצני מאוד אבל גם טעים, עסיסי ומתוק.
- מה מספרים לנו השמות ג'מילה, סמיר, גילה וצילה על הילדים? בני איזה עם הם?
- האם אתם מכירים שמות ערביים נוספים?

נצפה בסרטון "רחוב סומסום: מילת היום - שכנים"

שיחה

- מהי שכנות טובה?
- אילו יישובים שכנים ליישוב שלנו?
- כיצד עומר ועומאר מבינים זה את זה? הרי אינם מדברים באותה שפה.

■ "רחוב סומסום: מילת היום - שכנים"

